
Informacija o gospodarskim kretanjima

listopad 2018.

Sažetak

Prema dostupnim mjesecnim pokazateljima realne gospodarske aktivnosti tijekom trećeg tromjesečja 2018. nastavio se rast realnog BDP-a, no sporijom dinamikom nego u prethodnom tromjesečju. Nešto slabijim intenzitetom nego u dosadašnjem dijelu godine nastavila su se i povoljna kretanja na tržištu rada. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena u rujnu se smanjila na 1,4%. HNB je nastavio provoditi ekspanzivnu monetarnu politiku, pri čemu se likvidnost domaćega finansijskog sustava u rujnu zadržala na visokoj razini. Pritom je godišnji rast plasmana nefinansijskim poduzećima bio na razini iz prethodnog mjeseca, dok se kod stanovništva ubrzao. Višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance u drugom se tromjesečju povećao na godišnjoj razini. Prema gotovinskim podacima MF-a u drugom je tromjesečju 2018. ostvaren znatan višak proračuna opće države, te se dug opće države iskazan u postotku BDP-a nastavio smanjivati.

Model brze procjene BDP-a¹ upućuje na nastavak povećanja ukupne gospodarske aktivnosti u trećem tromjesečju 2018., iako je stopa rasta u odnosu na prvu polovinu godine bila niža (Slika 1.). Na usporavanje gospodarskog rasta upućuju podaci o industrijskoj proizvodnji, koja se, nakon stagnacije u drugom tromjesečju, u srpnju i kolovozu ove godine smanjila na tromjesečnoj razini. Pritom je među sastavnicama GIG-a pad proizvodnje zabilježen kod kapitalnih dobara te trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju (slike 3. i 4.). Promatraljući prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, čini se da je pad kapitalnih dobara značajnim dijelom posljedica nastavka snažnog smanjenja proizvodnje ostalih prijevoznih sredstava, koje je primjetljivo još od sredine 2017., a što se vjerojatno može povezati s problemima vezanim uz brodogradilišta. Također, nakon snažnog povećanja u drugom tromjesečju ove godine, realni je promet od trgovine na malo u srpnju i kolovozu stagnirao u odnosu na prosjek prethodnih triju mjeseci (Slika 7.). S druge strane, realni se obujam građevinskih radova u srpnju ove godine nastavio vidljivo povećavati, pri čemu se nastavio rast radova na zgradama, a intenzivirali su se i radovi na ostalim građevinama, što upućuje na djelomičan oporavak investicijske aktivnosti opće države (slike 5. i 6.).

Indeks potrošačkog optimizma u trećem je tromjesečju u prosjeku bio na višoj razini nego u prethodnom, iako se u rujnu smanjio uglavnom zbog nepovoljnijih očekivanja glede ekonomskog situacije u idućih godinu dana. Kada je riječ o poslovnom optimizmu, u građevinarstvu se nastavio trend rasta optimizma koji je započeo još 2016. godine, a povećao se i indeks pouzdanja u industriji. Nasuprot tome, u trgovini i djelatnosti usluga očekivanja su poslovnih subjekata lošija u usporedbi s drugim tromjesečjem ove godine (Slika 8.).

Povoljna kretanja na tržištu rada nastavila su se i u trećem tromjesečju, iako nešto slabijim intenzitetom nego u dosadašnjem dijelu godine. Tako se u razdoblju od srpnja do rujna donekle usporio rast zaposlenosti u odnosu na prethodno tromjesečje. Pritom je zaposlenost u industriji i trgovini stagnirala, a rast zaposlenosti nastavio se u građevinarstvu i ostalim djelatnostima (Slika 14.). U istom je razdoblju zabilježeno i blago usporavanje pada broja nezaposlenih osoba u odnosu na prethodno tromjesečje, pri čemu je prosječna administrativna stopa nezaposlenosti (prema desezoniranim podacima za srpanj i kolovoz) iznosila 9,6%, tj. smanjila se za 0,4 postotna boda u odnosu na prosjek drugog tromjesečja (Slika 15.). Prema posljednjim dostupnim podacima iz Ankete o radnoj snazi za drugo tromjeseče 2018. anketna stopa nezaposlenosti spustila se s 9,3% u prvom tromjesečju na 8,0%, isključivo kao rezultat smanjenja radne snage, dok je prema anketnim podacima zaposlenost stagnirala na tromjesečnoj razini. Kada je riječ o kretanju plaća, početkom trećeg tromjesečja 2018. nastavio se rast prosječne nominalne i realne bruto plaće, ali sporijom

dinamikom nego u prethodnom tromjesečju (Slika 16.).

Nakon stagnacije u kolovozu potrošačke su cijene u rujnu porasle za 0,8% u usporedbi s prethodnim mjesecom (Tablica 1.). Stagnacija cijena u kolovozu rezultat je, s jedne strane, sezonskog pojefitnjenja odjeće i obuće (koje je bilo manje izraženo nego prethodne godine) odnosno, s druge strane, rasta cijena prerađenih prehrambenih proizvoda (mljekovo i mlječni proizvodi te kruh). Najveći doprinos mjesecnom rastu cijena u rujnu dao je sezonski rast cijena odjeće i obuće. Također je nakon tri mjeseca pada cijena ponovo poskupjela sirova nafta na svjetskom tržištu (Slika 19.), te su se povećale i maloprodajne cijene naftnih derivata, dok je porast indeksa potrošačkih cijena najviše ublažilo pojefitnjenje hrane. Godišnja inflacija potrošačkih cijena u rujnu se smanjila na 1,4% s 2,1% u kolovozu (Slika 18.). Spomenuto usporavanje inflacije u znatnoj je mjeri bilo rezultat smanjenja godišnje stope rasta cijena energije zbog negativnog učinka baznog razdoblja, odnosno izraženog rasta cijena električne energije u rujnu 2017., kada je bila povećana naknada za obnovljive izvore energije. Nadalje, u rujnu se zamjetno smanjio doprinos prerađenih prehrambenih proizvoda te odjeće i obuće ukupnoj inflaciji. Temeljna se inflacija u rujnu usporila na 0,5%. Godišnji se rast proizvođačkih cijena na domaćem tržištu usporio s 4,0% u srpnju na 3,4% u kolovozu i rujnu, pri čemu se najviše smanjila godišnja stopa promjene cijena energije.

Na tekućem i kapitalnom računu platne bilance u drugom tromjesečju 2018. ostvaren je višak od 0,4 mlrd. EUR, što je za 0,2 mlrd. EUR više nego u istom razdoblju prošle godine (Slika 57.). Povoljnijim je kretanjima najviše pridonio rast neto izvoza usluga, zbog daljnog rasta prihoda od turizma (za 9,5%). Premda se nastavio i snažan rast turističke potrošnje rezidenata u inozemstvu (za polovicu), zbog bitno niže apsolutne razine saldo razmjene usluga ipak se popravio. Istodobno se poboljšao saldo na računu primarnog dohotka, čemu su poglavito pridonijeli manji kamatni troškovi za inozemni dug domaćih sektora (posebno sektora države) te rast prihoda od naknada privremenog zaposlenim osobama u inozemstvu. Osim toga, zbroj salda na računima sekundarnog dohotka i kapitalnih transakcija u drugom je tromjesečju 2018. blago porastao u odnosu na isto razdoblje prošle godine, zahvaljujući rastu ukupnih neto prihoda od transakcija s proračunom EU-a. S druge strane, manjak u robnoj razmjeni s inozemstvom u drugom tromjesečju 2018. ostao je gotovo nepromijenjen u usporedbi s istim razdobljem prošle godine, uz nešto sporiji rast izvoza (7,7% prema 8,4% prethodne godine) praćen primjetno sporijom dinamikom rasta uvoza (4,4% prema 10,2% prethodne godine). Promatralju li se posljednja četiri tromjesečja, višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance smanjio se, a na kraju drugog tromjesečja 2018. iznosio je 3,9% BDP-a.

U rujnu je nominalni tečaj kune prema euru bio stabilan te

¹ Za detalje vidi rad D. Kunovca i B. Špalata: Brza procjena BDP-a upotrebom dostupnih mjesecnih indikatora (I-42, lipanj 2014.).

se kretao u rasponu od -0,2% do +0,1% oko prosječne vrijednosti od 7,42 EUR/HRK (Slika 21.). Istu je razinu tečaj dosegnuo na kraju rujna. Prema većini ostalih valuta glavnih trgovinskih partnera kuna je tijekom rujna oslabjela, a nominalni efektivni tečaj kune deprecirao je za 0,3% u odnosu na kraj kolovoza. Tome je najviše pridonijela deprecijacija tečaja kune prema turskoj liri, što zrcali oporavak turske valute na svjetskome deviznom tržištu nakon što je snažno oslabjela tijekom prethodna dva mjeseca.

Na europskom tržištu novca kratkoročne kamatne stope začrnila su se u rujnu u negativnom području pod utjecajem izdašne likvidnosti bankovnog sustava. Šestomjesečni EURIBOR na kraju rujna iznosio je -0,27%, a prekonočna kamatna stopa na bankarskom tržištu europodručja EONIA -0,35% (Slika 24.). Premije za rizik europskih zemalja s tržištima u nastajanju nisu se tijekom rujna bitno promjenile. Tako je premija za rizik Hrvatske na kraju rujna iznosila 96 baznih bodova, jednako kao i na kraju prošle godine (Slika 25.).

Likvidnost bankovnog sustava i na domaćem se tržištu začrnila na visokoj razini. Prosječni višak likvidnosti u rujnu je iznosio 21,0 mlrd. kuna te se tek blago smanjio u odnosu na kolovoz (Slika 54.). U takvim uvjetima nije bilo prometa na domaćem međubankovnom prekonočnom tržištu, a izostale su i aukcije trezorskih zapisa.

Kamatne stope banaka na novoodobrene kredite uglavnom su se u kolovozu nastavile polagano smanjivati (slike 28., 29. i 30.). Kod novoodobrenih kredita nefinancijskim poduzećima ostvaren je porast kamatnih stope na neke vrste kredita unutar uobičajenih granica kolebljivosti, dok se kod stanovništva nastavio trend blagog smanjivanja kamatnih stopa na prvi put ugovorene stambene i potrošačke kredite u domaćoj valuti (slike 32. i 33.). Kod poduzeća zabilježeno je povećanje kamatnih stopa na prvi put ugovorene kredite za obrtna sredstva (Slika 31.). Kamatne stope na primljene depozite također su se blago smanjile (slike 34. i 35.). Kao rezultat opisanih kretanja, razlika između kamatnih stopa na ukupne nove kredite i depozite u kolovozu blago se povećala, na 5,4 postotna boda, dok se razlika između kamatnih stopa na stanja kredita i depozita zadržala na 4,6 postotnih bodova (Slika 37.).

Monetarna kretanja u kolovozu 2018. obilježili su zamjetan sezonski rast neto inozemne aktive (NIA) monetarnog sustava i istodobno smanjenje neto domaće aktive (NDA), što je rezultiralo povećanjem ukupnih likvidnih sredstava (M4) od 7,8 mlrd. kuna ili 2,5% (Slika 49.). Povećanje neto inozemne aktive monetarnog sustava u najvećoj je mjeri bilo rezultat rasta neto inozemne imovine kreditnih institucija, te u manjoj mjeri i rasta neto inozemne aktive HNB-a. S druge strane, neto domaća aktiva sustava smanjila se tijekom kolovoza, što je ponajviše posljedica pada neto potraživanja od središnje države zbog porasta depozita države, dok su plasmani stagnirali. Promatrano na godišnjoj razini, rast ukupnih likvidnih sredstava u kolovozu 2018. zadržao se na 5,2%, isključujući utjecaj tečajnih promjena. Promatraju li se sastavnice ukupnih likvidnih sredstava, godišnji rast novčane mase (M1) blago se usporio, na 19,6% (Slika 48.), dok se godišnji pad kvazinovca ublažio i iznosio 1,2%.

Ukupni su plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države) tijekom kolovoza stagnirali (na osnovi transakcija) te su na kraju mjeseca iznosili 222,2 mlrd. kuna, a njihova se godišnja stopa rasta tek blago ubrzala, na 4,2% (Slika 40.). Pritom se nastavio ubrzavati godišnji rast plasmana stanovništva i dosegnuo na kraju kolovoza 6,0% (Slika 42.). Dvije trećine tog povećanja odnosile su se na gotovinske nemajanske kredite, čija je godišnja stopa rasta iznosila 11,2% (na osnovi transakcija). Promatra li se valutna struktura, uz

nastavak višegodišnjeg trenda rasta kunskoga kreditiranja i smanjenja deviznoga (Slika 43.) udio kunksih plasmana stanovništву krajem kolovoza dosegnuo je dosad najvišu razinu, od 51,1% (Slika 47.). Kad je riječ o plasmanima poduzećima, njihov godišnji rast ostao je nepromijenjen te je na kraju kolovoza iznosio 2,6% (Slika 41.). Valja napomenuti da su se značajnjim pozitivnim doprinosom istaknule djelatnosti pružanja smještaja i hrane te preradivačke industrije, dok je građevinarstvo i dalje davalo negativan doprinos ukupnom rastu kreditiranja ovog sektora. Što se tiče nominalnog stanja ukupnih plasmana, njihov je godišnji rast na kraju kolovoza iznosio 1,6% te je bio zamjetno manji od rasta na osnovi transakcija, što su uglavnom prouzročile prodaje nenaplativih plasmana.

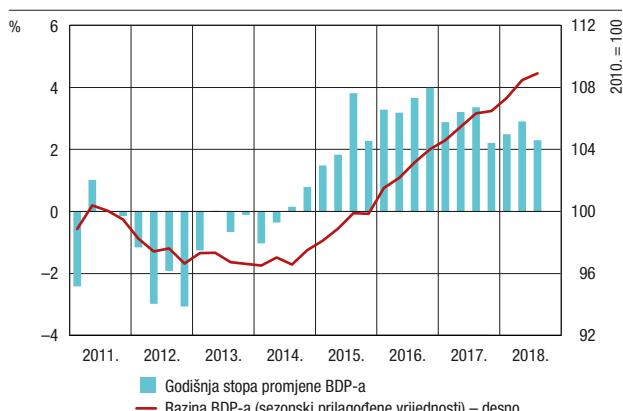
Bruto međunarodne pričuve povećale su se tijekom rujna te su na kraju mjeseca iznosile 16,7 mlrd. EUR (Slika 56.), na što je najviše utjecao rast razine ugovorenih repo poslova. U odnosu na kraj prethodne godine bruto pričuve bile su veće za 1,0 mlrd. EUR ili 6,1%. Neto raspoložive pričuve povećale su se u odnosu na kraj prošle godine za 0,9 mlrd. EUR ili 6,4% te su na kraju rujna iznosile 14,6 mlrd. EUR.

Neto financijske obveze domaćih sektora prema inozemstvu u drugom su tromjesečju 2018. povećane za 0,3 mlrd. EUR (isključujući promjenu bruto međunarodnih pričuva i obveza HNB-a). Ostvareni neto priljev kapitala većinom se odnosi na vlasnička ulaganja iz inozemstva, no blago su povećali neto dužničke obveze i domaći sektori (Slika 59.). Priljev vlasničkih ulaganja u iznosu od samo 0,2 mlrd. EUR uglavnom se odnosi na izravna vlasnička ulaganja u nekretnine i prehrambenu industriju te manjim dijelom na zadržanu dobit subjekata u vlasništvu nerezidenata. Što se tiče dužničkih ulaganja, također je ostvaren vrlo skroman neto priljev kapitala, i to većinom na osnovi neto zaduživanja nefinancijskih poduzeća, isključujući i zaduživanje kod vlasničkih povezanih društava, te manjim dijelom središnje države. Iako je središnja država u lipnju na inozemnom tržištu izdala obveznice u iznosu od 750 mil. EUR, porast njezinih neto obveza u drugom tromjesečju 2018. bio je znatno niži (samo 0,1 mlrd. EUR) jer su domaći ulagači ostvarili zamjetan iznos kupnje ne samo tog nego i prethodnih izdanja inozemnih obveznica, a otplaćen je i dio dugoročnih kredita. Priključena sredstva od izdanja obveznica, koja su bila privremeno deponirana kod središnje banke i time pridonijela rastu međunarodnih pričuva, u srpnju su iskorištena za otplatu druge dospjele obveznice. Kretanja u srpnju obilježilo je i intenzivno neto razduživanje poslovnih banaka, zbog čega se ukupan neto inozemni dug značajno smanjio.

Gotovinski podaci MF-a pokazuju značajan višak proračuna na opće države u drugom tromjesečju 2018. (3,7 mlrd. kuna), koji je više nego poništo negativan saldo iz prvog tromjesečja, pa je na razini prvih šest mjeseci ostvaren višak od 1,8 mlrd. kuna. Povoljna kretanja tijekom drugog tromjesečja odražavaju nastavak povoljne dinamike prihoda konsolidirane opće države. Zabilježen je tako rast svih najvažnijih poreznih prihoda, među kojima se pozitivnim doprinosom ističu porez na dodanu vrijednost i porez na dohodak, što odražava općenito povoljne gospodarske trendove. Kad je riječ o rashodima, oni su se u drugom tromjesečju blago povećali u usporedbi s istim razdobljem prešle godine. Povećanju rashoda ponajviše su pridonijeli rast naknada zaposlenima i rast socijalnih naknada. S druge strane, rashodi za kamate te tzv. ostali rashodi značajno su se smanjili.

Dug opće države iznosio je na kraju lipnja 284,1 mlrd. kuna, što je, unatoč ostvarenom višku proračuna, nešto malo iznad razine s kraja 2017., s obzirom na to da je u lipnju država izdala inozemne obveznice kako bi osigurala sredstva za otplatu 750 mil. EUR vrijednih inozemnih obveznica koje su dospjеле u srpnju.

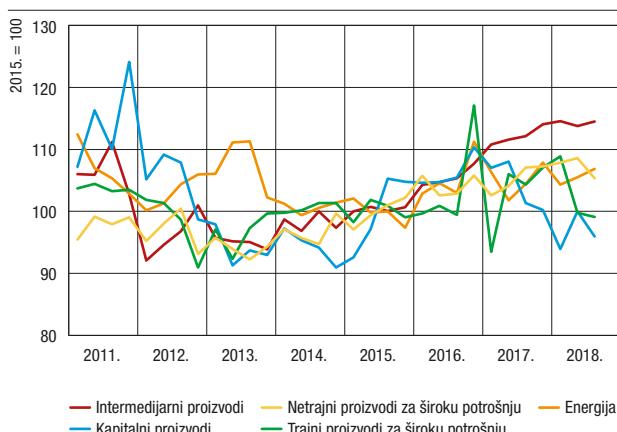
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za treće tromjeseče 2018. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 28. rujna 2018.

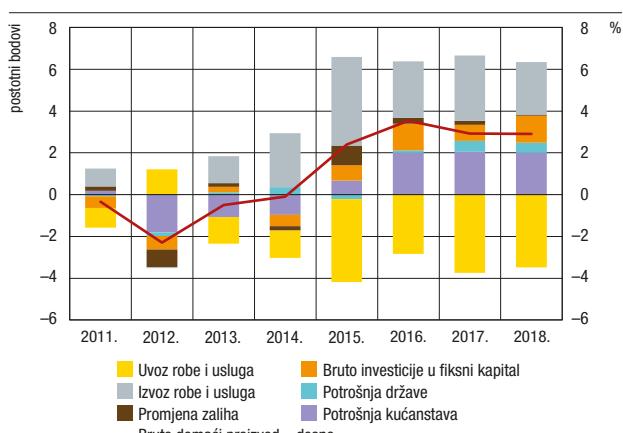
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesecnih podataka.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

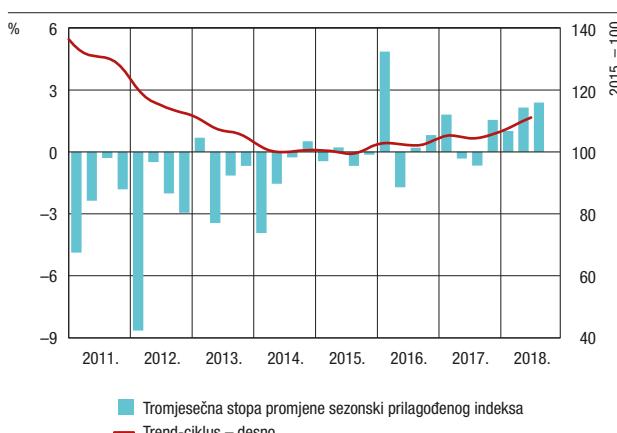
Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Napomena: Projekcija za 2018. preuzeta je iz službene projekcije HNB-a iz srpnja 2018.

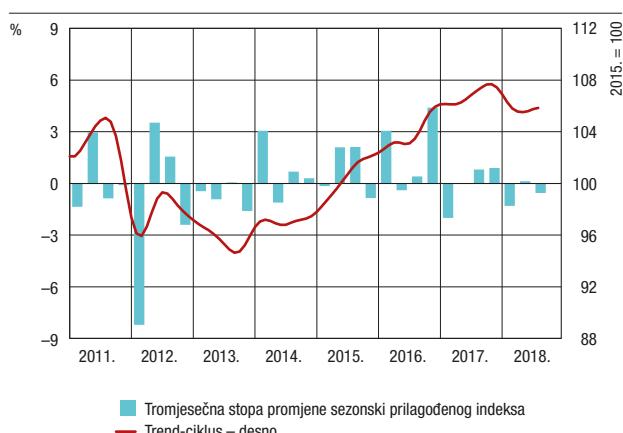
Izvor: DZS

Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

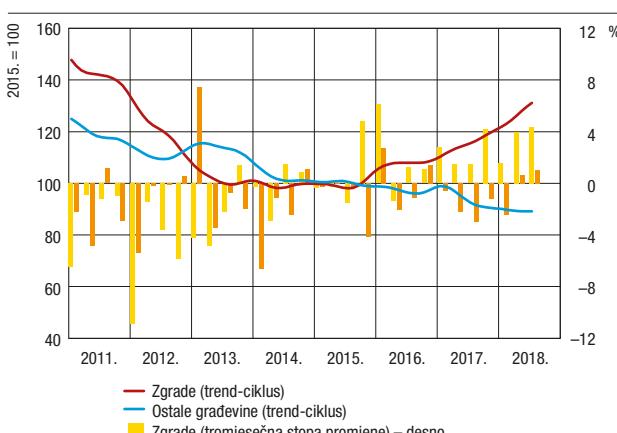
Napomena: Podatak za treće tromjeseče 2018. odnosi se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 3. Industrijska proizvodnja

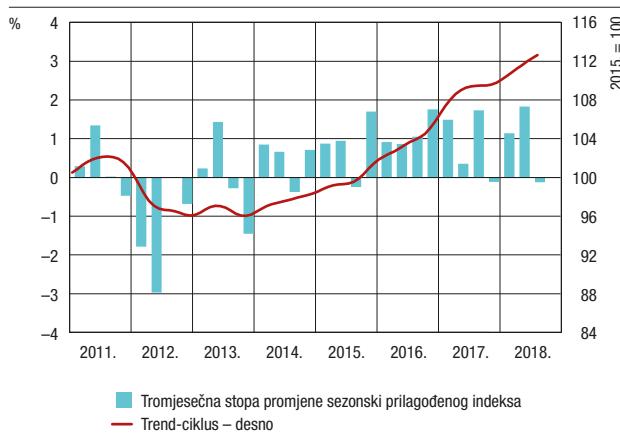

Napomena: Podatak za treće tromjeseče 2018. odnosi se na srpanj i kolovoz.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

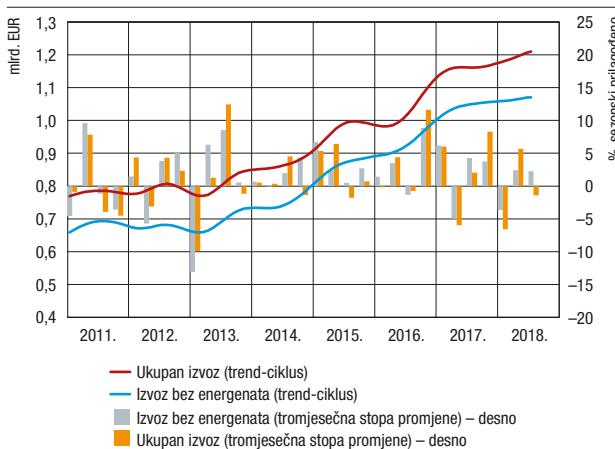
Slika 6. Zgrade i ostale građevine

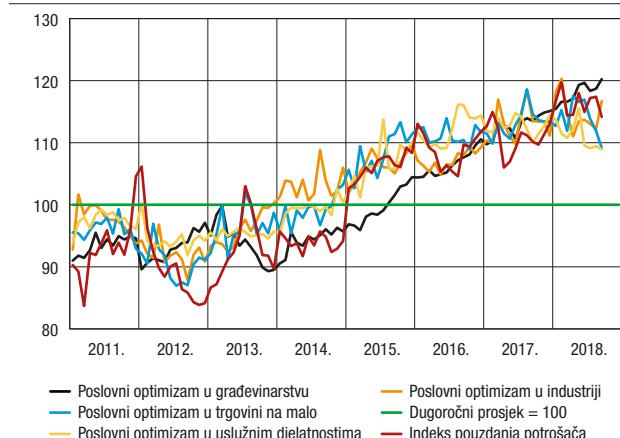
Napomena: Podatak za treće tromjeseče 2018. odnosi se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

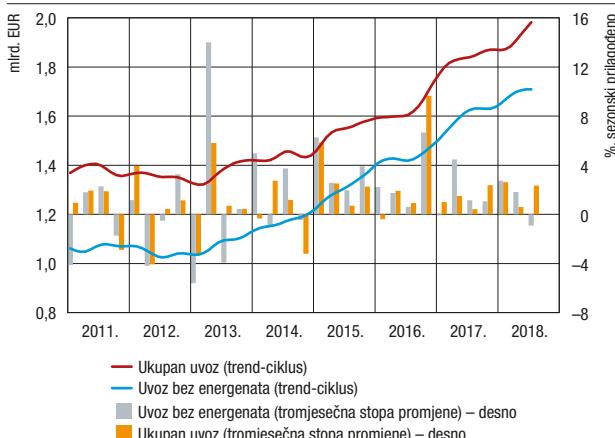
Napomena: Podatak za treće tromjeseče 2018. odnosi se na srpanj i kolovoz.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

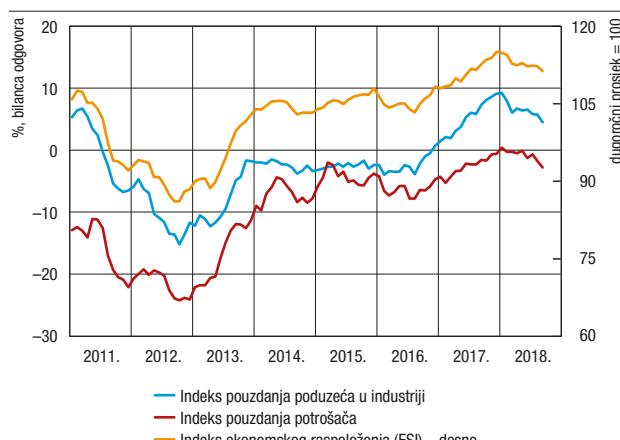
Napomena: Podaci za treće tromjeseče 2018. odnose se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji poslovnog optimizma
standardizirane desezonirane vrijednosti

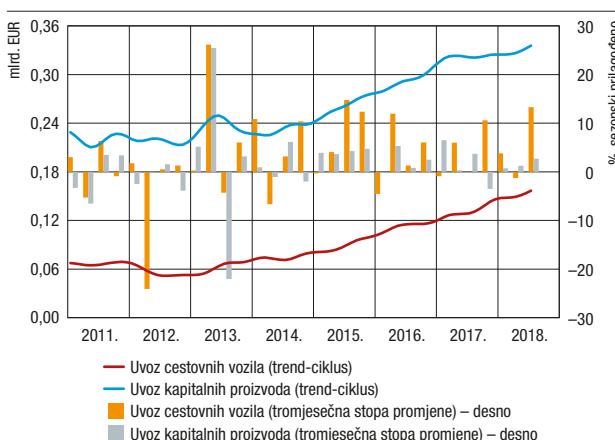
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

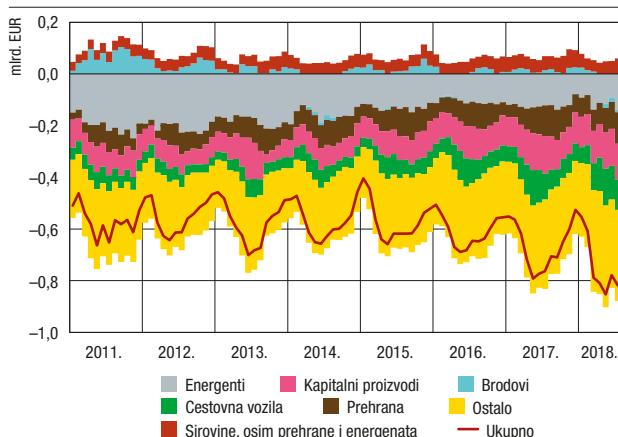
Napomena: Podaci za treće tromjeseče 2018. odnose se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u
sezonski prilagođene serije

Napomena: Podaci zaključno s rujnom 2018.
Izvor: Eurostat

Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)

Napomena: Uvoz kapitalnih proizvoda odnosi se na odsjeke SMTK-a 71 – 77.
Podaci za treće tromjeseče 2018. odnose se na srpanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

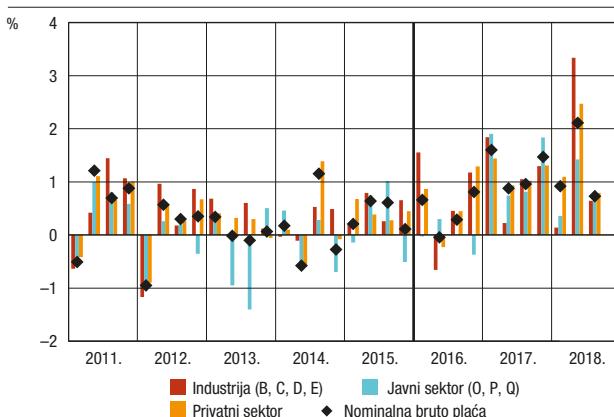
Slika 13. Saldo robne razmjene

Napomena: Serije su prikazane kao tročlani pomični prosjeci mjesečnih podataka. Podaci zaključno sa srpnjem 2018.

Izvor: DZS

Slika 16. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima NKD-a

sezonski prilagođeni podaci, tromjesečna stopa promjene

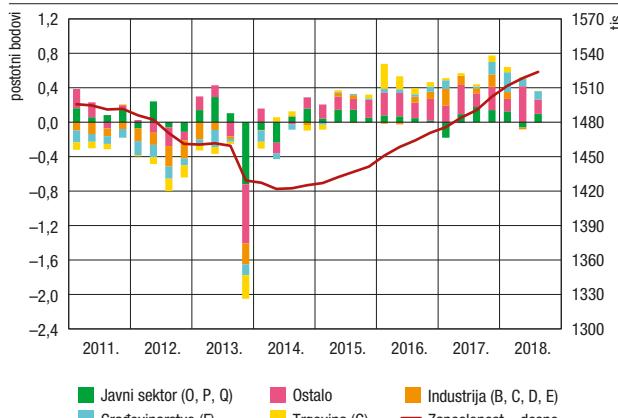

Napomena: Podaci o prosječnoj nominalnoj bruto plaći po djelatnostima odnose se na podatke prikupljene iz obrasca RAD-1, a od siječnja 2016. na podatke prikupljene iz obrasca JOPPD. Podaci za treće tromjeseče 2018. odnose se na srpanj i kolovoz.

Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 14. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a

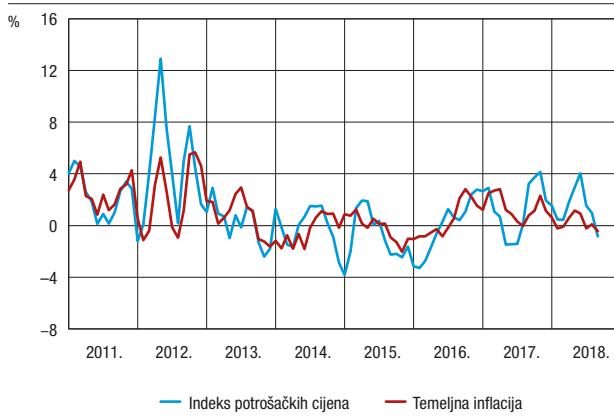
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 17. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija

mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

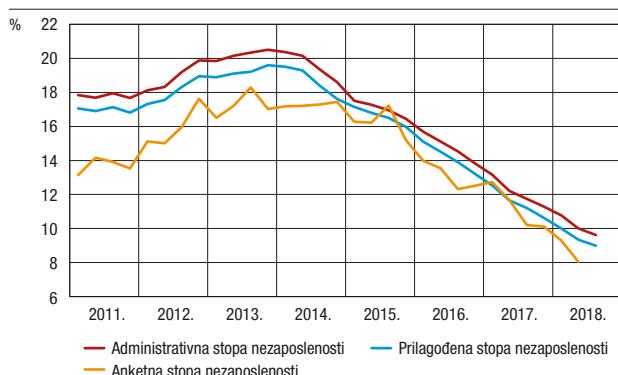

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

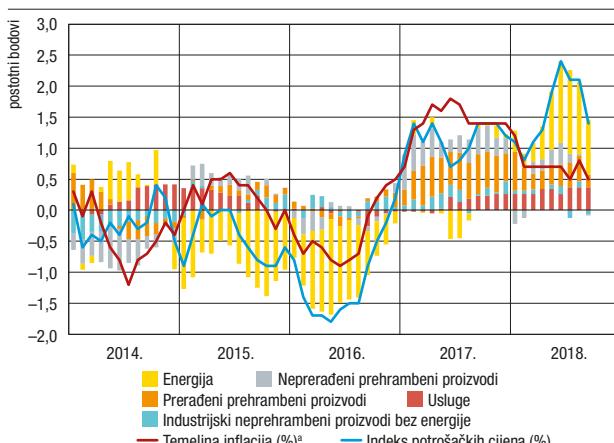
Slika 15. Stope nezaposlenosti

sezonski prilagođeni podaci

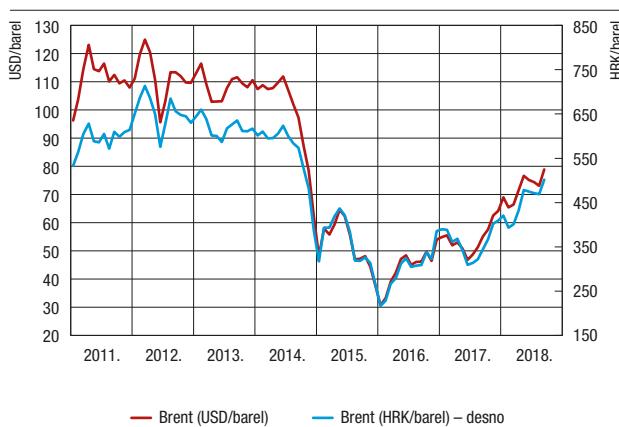
Napomene: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. uzimaju se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranci HZMO-a). Podaci za treće tromjeseće odnose se na srpanj i kolovoz 2018.

Izvor: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

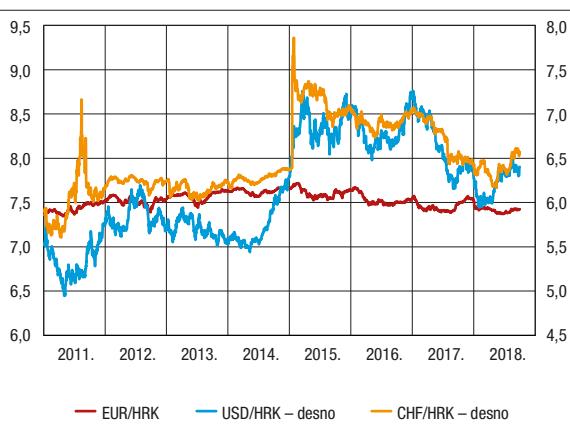
Slika 18. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflacije potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

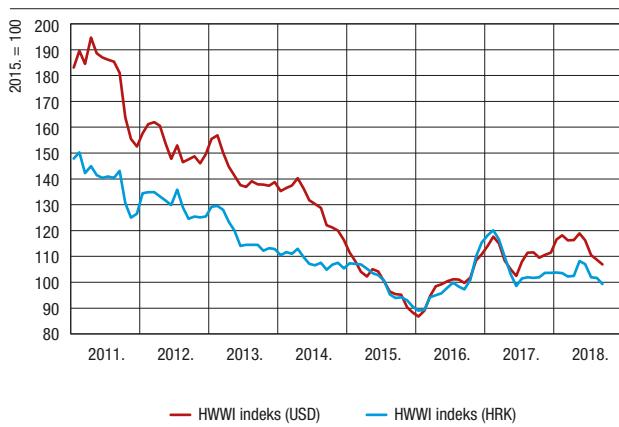
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Cijene sirove nafte (Brent)

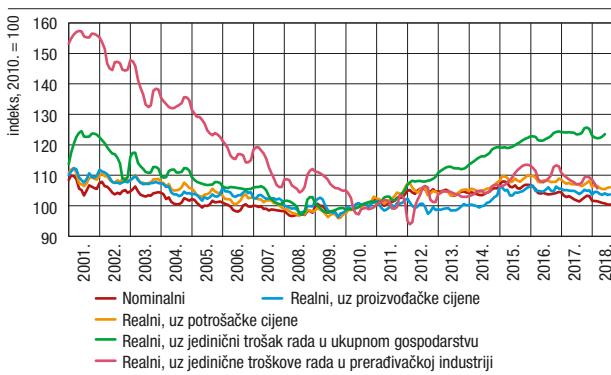
Izvor: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 21. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku
srednji tečaj HNB-a

Izvor: HNB

Slika 20. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvor: HWWI; izračun HNB-a

Slika 22. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izražena kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

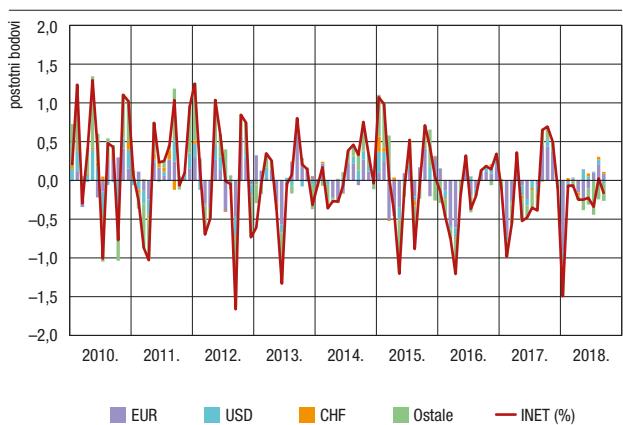
Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope			Mjesečne stope			
	VII.18.	VIII.18.	IX.18.	VIII.17.	IX.17.	VIII.18.	IX.18.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente							
Ukupni indeks	2,1	2,1	1,4	0,0	1,5	0,0	0,8
Energija	8,1	7,0	5,3	0,9	2,5	-0,1	0,9
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	1,6	0,3	-0,1	0,2	0,0	-1,1	-0,3
Prerađeni prehrambeni proizvodi	1,7	1,8	0,9	0,2	0,5	0,3	-0,4
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	-0,5	0,4	-0,3	-1,1	4,3	-0,2	3,5
Usluge	1,4	1,4	1,4	0,2	-0,2	0,1	-0,2
Ostali cjenovni pokazatelji							
Temeljna inflacija	0,5	0,8	0,5	-0,2	1,4	0,1	1,0
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	4,0	3,4	3,4	0,7	0,4	0,1	0,4
Cijene sirove nafte Brent (USD)	52,9	42,4	43,0	5,5	7,4	-1,8	7,8
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata u USD)	2,3	-2,4	-4,1	3,2	0,1	-1,5	-1,7

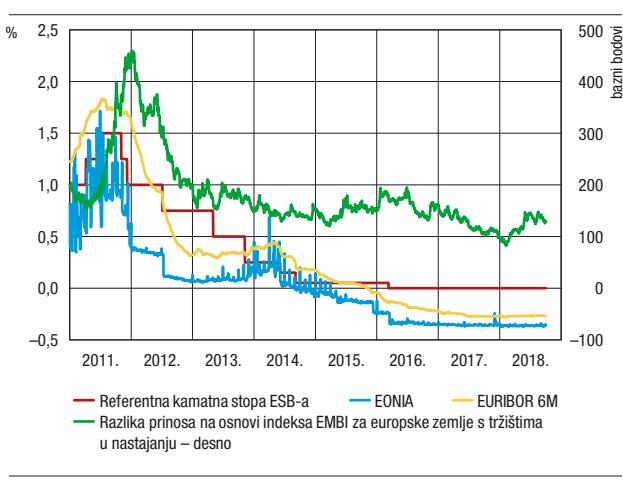
Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

Izvor: DZS; Bloomberg; HWWI

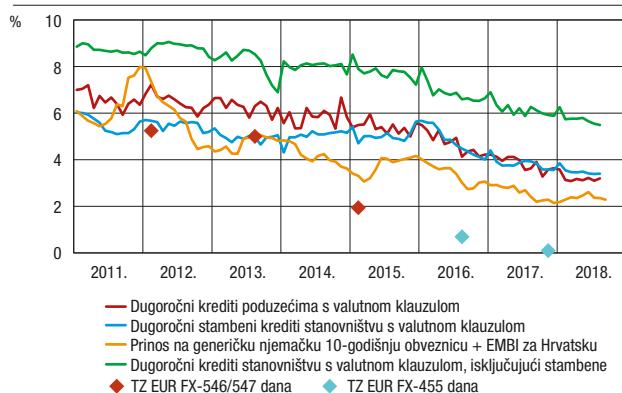
Slika 23. Doprinos^a pojedinih valuta mjesечноj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

Slika 24. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinaosa na obveznice europskih zemalja s tržištem u nastajanju

Slika 29. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

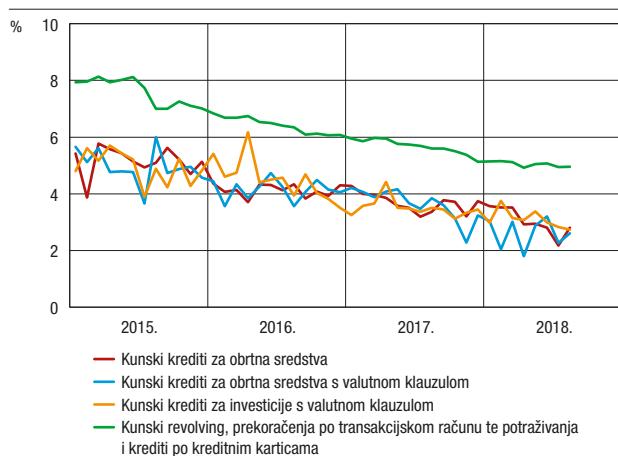
Izvor: MF; Bloomberg; HNB

Slika 30. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvima prema iznosu

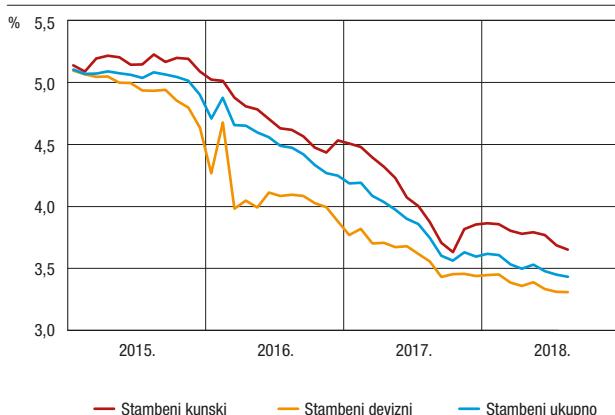
Izvor: HNB

Slika 31. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

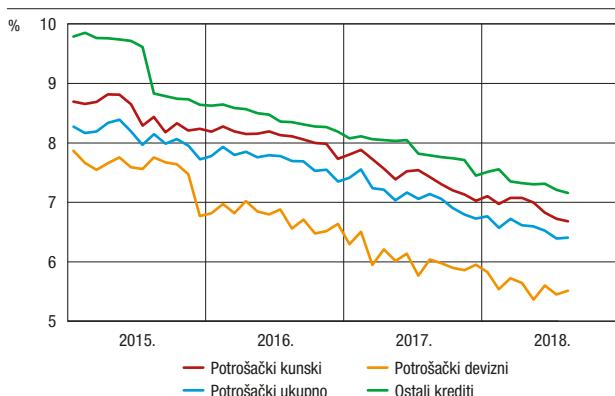
Izvor: HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

Izvor: HNB

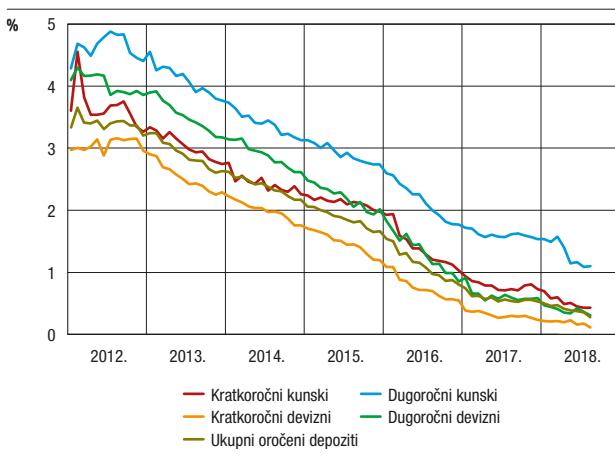
Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

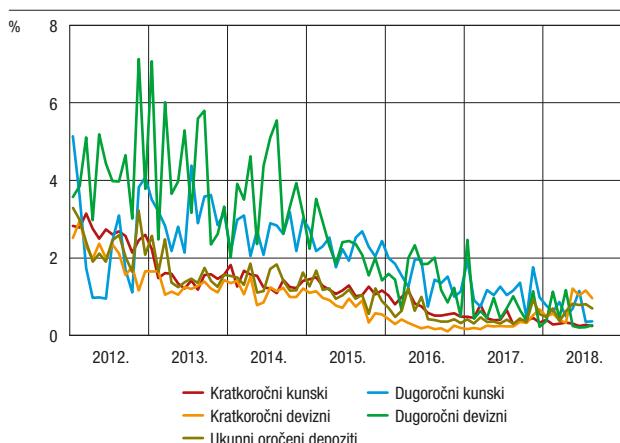
Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnove kartica s odgodom plaćanja (engl. *charge card*) te su gotovo isključivo kunski.

Izvor: HNB

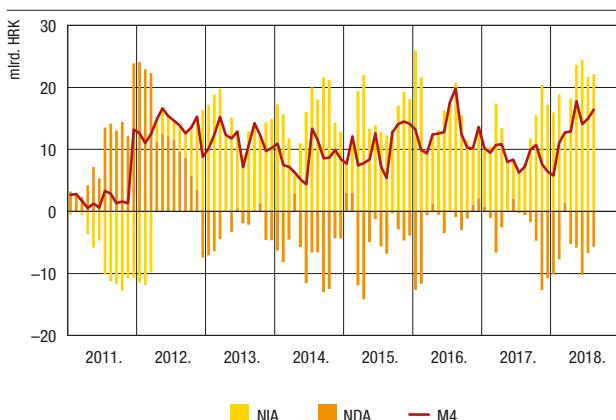
Slika 34. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

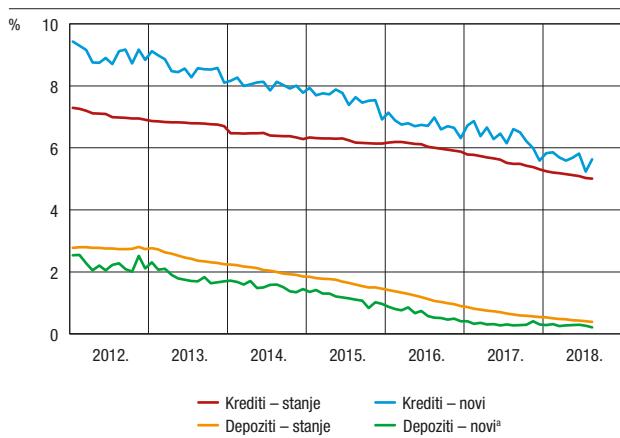
Izvor: HNB

Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

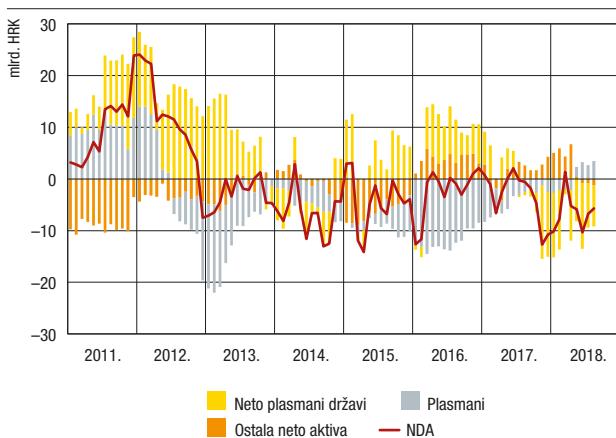
Izvor: HNB

Slika 38. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4)
apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

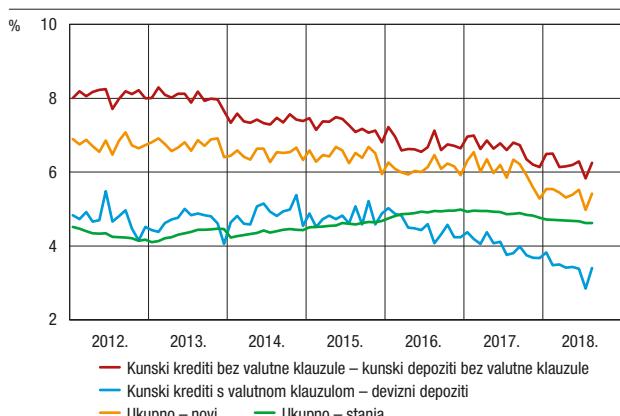
Izvor: HNB

Slika 36. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.
Izvor: HNB

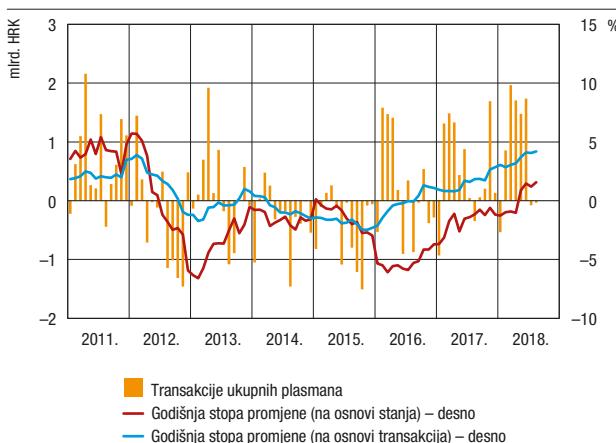
Slika 39. Neto domaća aktiva, struktura
apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

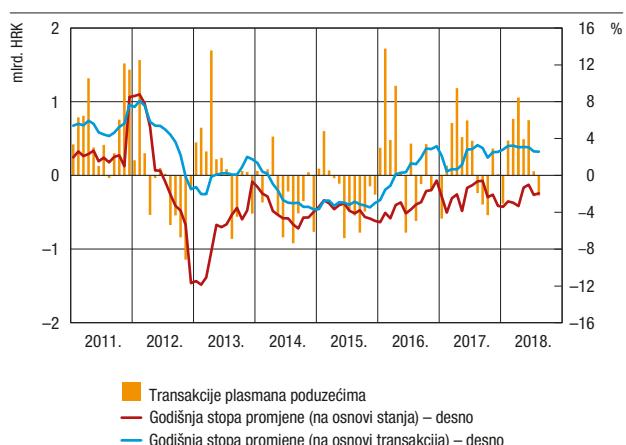
Slika 37. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

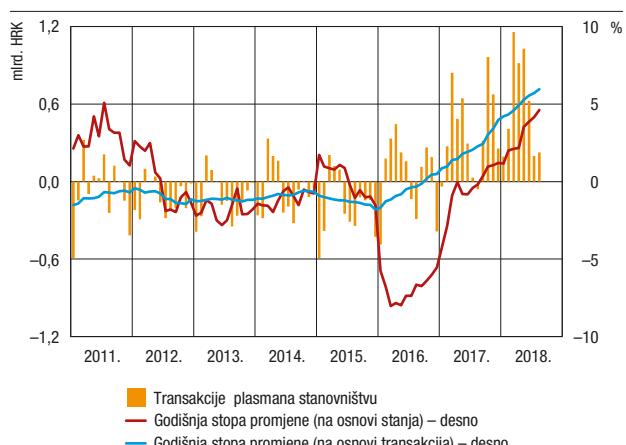
Izvor: HNB

Slika 40. Plasmani

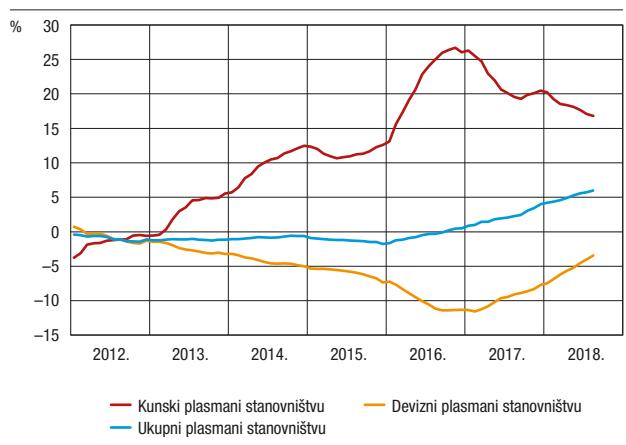
Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani poduzećima

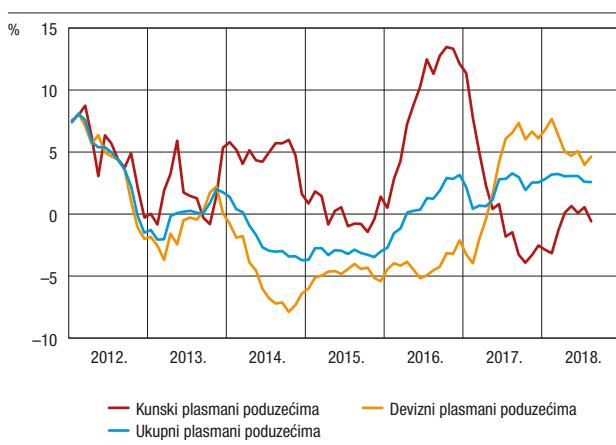
Izvor: HNB

Slika 42. Plasmani stanovništvu

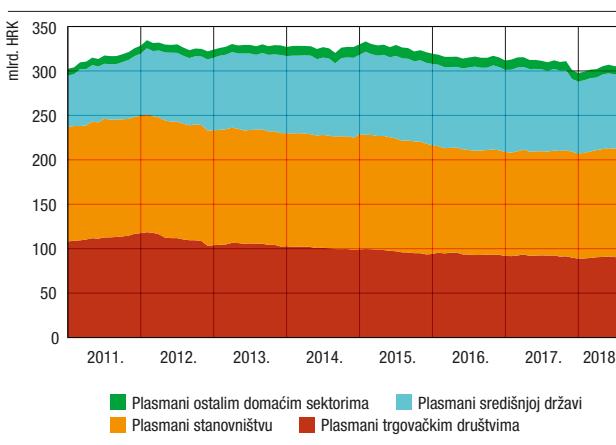
Izvor: HNB

Slika 43. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

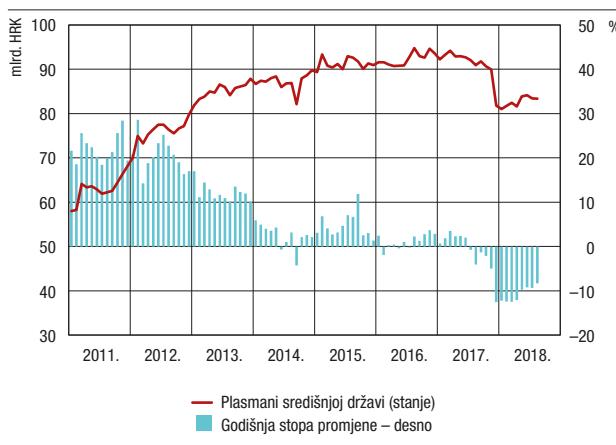
Izvor: HNB

Slika 44. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

Izvor: HNB

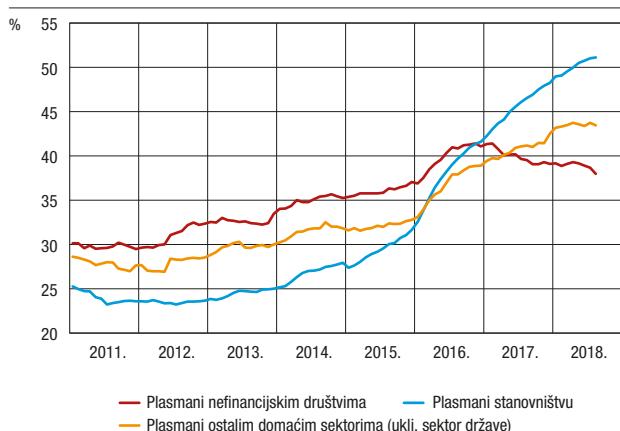
Slika 45. Struktura plasmana kreditnih institucija

Izvor: HNB

Slika 46. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnjoj državi

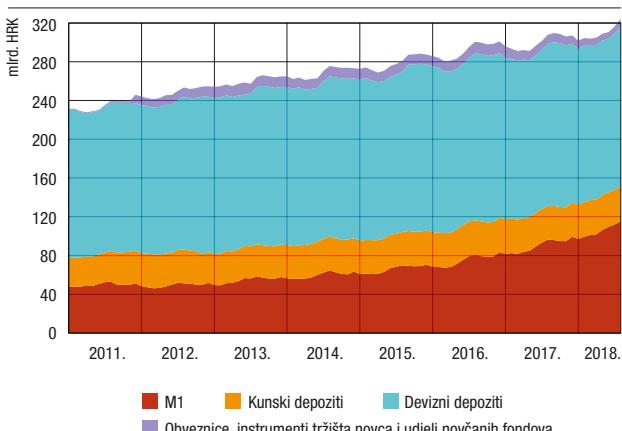
Izvor: HNB

Slika 47. Udio kunkih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

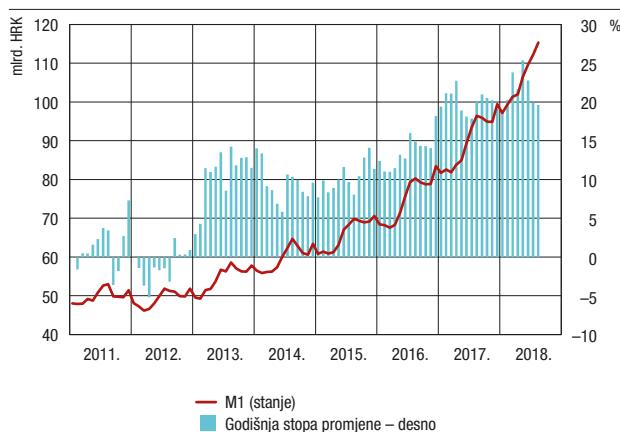
Izvor: HNB

Slika 50. Struktura monetarnog agregata M4

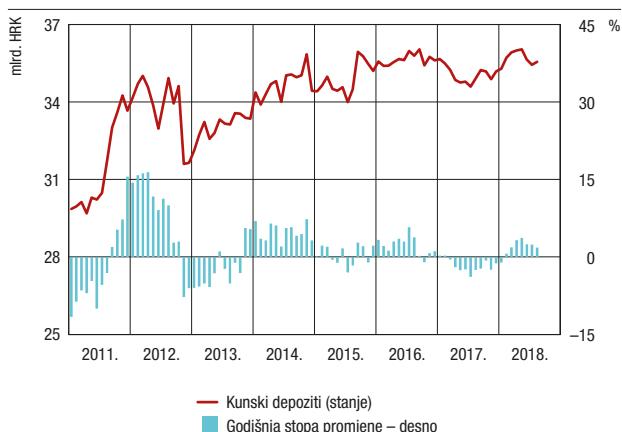
Izvor: HNB

Slika 48. Novčana masa

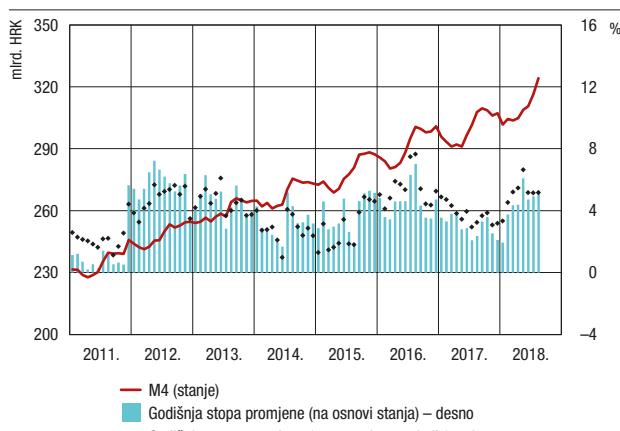
Izvor: HNB

Slika 51. Kunski štedni i oročeni depoziti

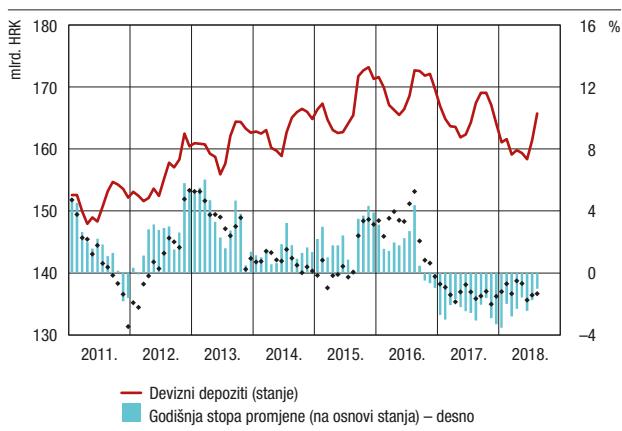
Izvor: HNB

Slika 49. Ukupna likvidna sredstva (M4)

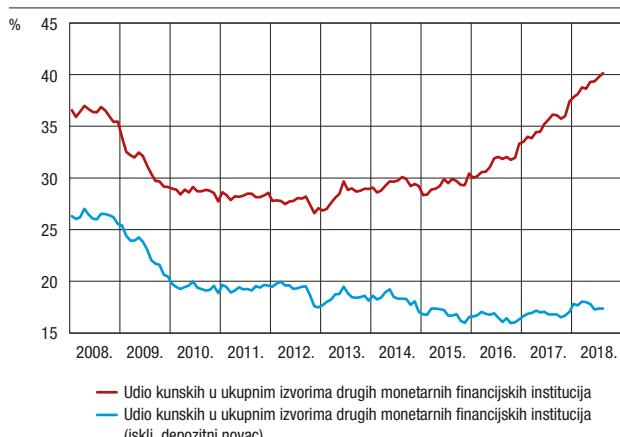

Izvor: HNB

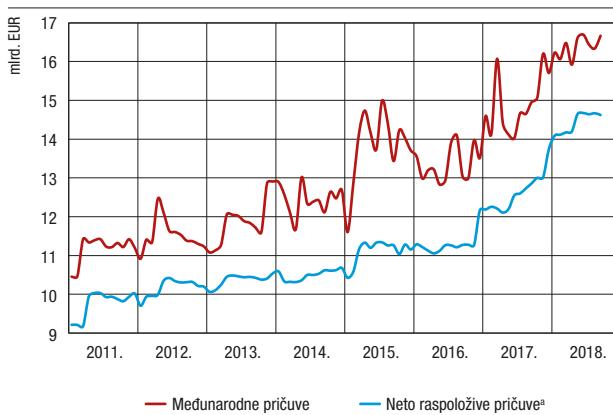
Slika 52. Devizni depoziti

Izvor: HNB

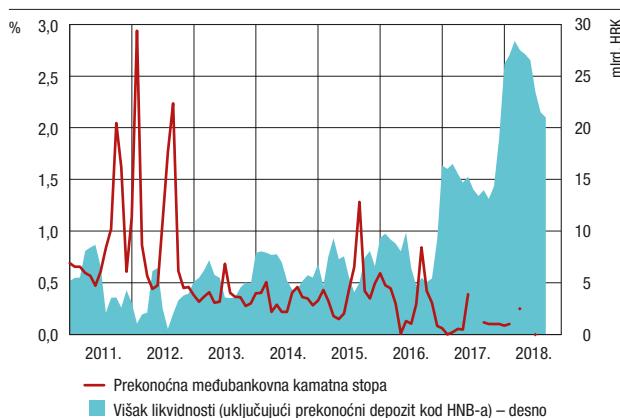
Slika 53. Udio kunske izvora

Izvor: HNB

Slika 56. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

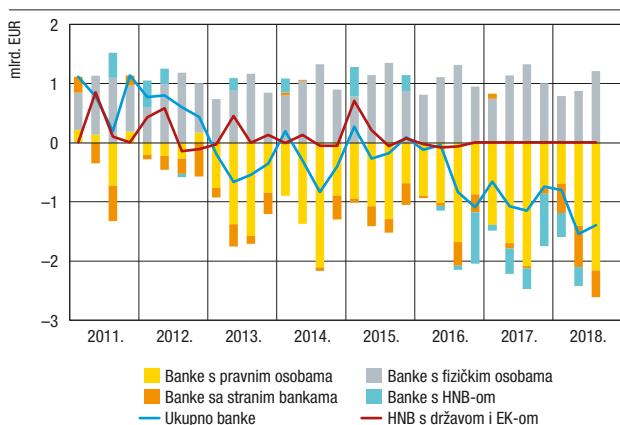
^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

Slika 54. Likvidnost banaka i prekonoćna međubankovna kamatna stopa

Napomena: Višak likvidnosti jest razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve.

Izvor: HNB

Slika 55. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu.

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca^a

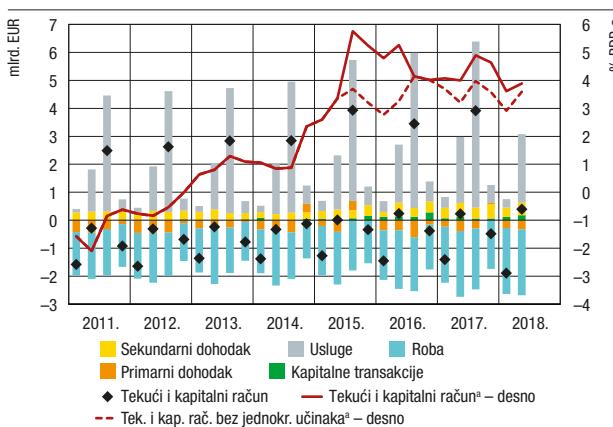
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2017.	2. tr. 2018. ^a	Indeksi	
			2017./ 2016.	2. tr. 2018./% 2017.
Tekuće transakcije	1.962,8	1.528,1	162,8	77,9
Kapitalne transakcije	308,3	419,9	46,2	136,2
Finansijske transakcije (bez pričuve)	-733,7	-695,2	–	94,8
Međunarodne pričuve HNB-a	2.593,1	2.633,4	–	101,6
Neto pogreške i propusti	-411,7	-9,9	81,2	–

^a Broj posljednjih četiri tromjesečja

Napomena: Prema 6. izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6)

Izvor: HNB

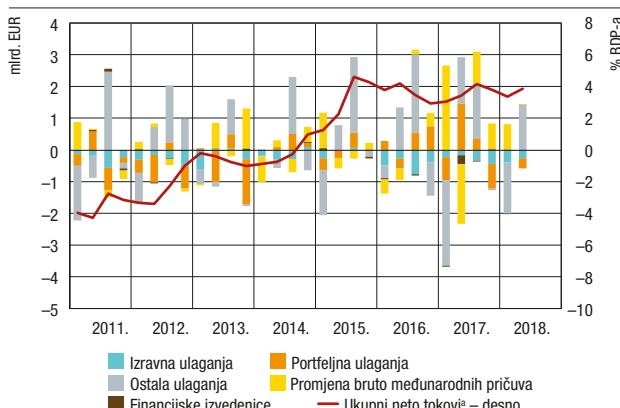
Slika 57. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

^a Broj posljednjih četiri tromjesečja

Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski franak u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017.

Izvor: HNB

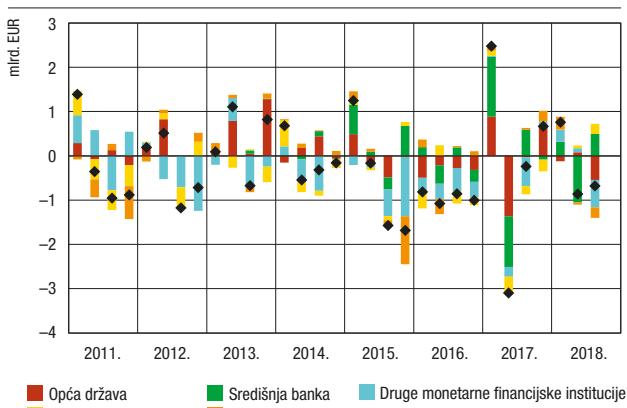
Slika 58. Tokovi na finansijskom računu prema vrsti ulaganja

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

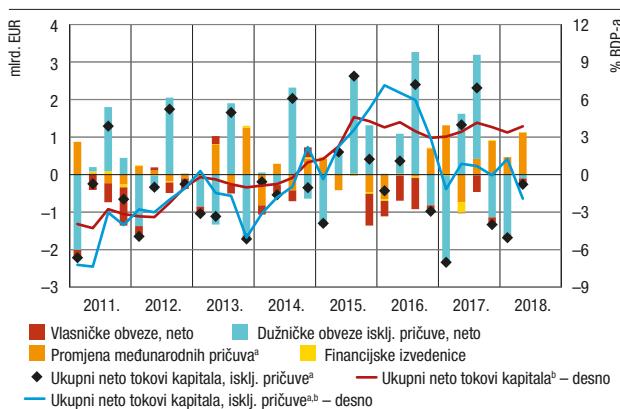
Slika 61. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Podaci za treće tromjesečje 2018. odnose se na srpanj.

Izvor: HNB

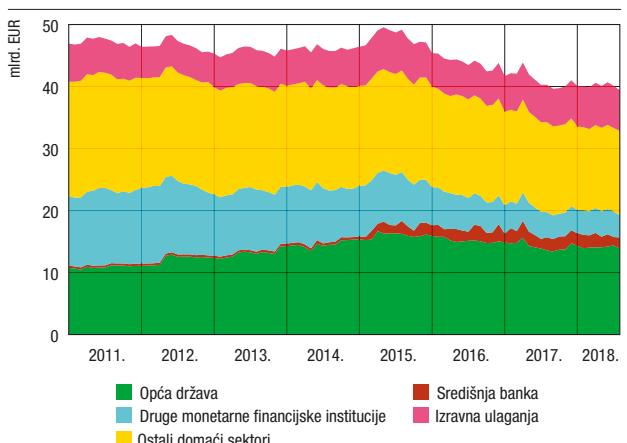
Slika 59. Tokovi na finansijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obvezne HNB-a.^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

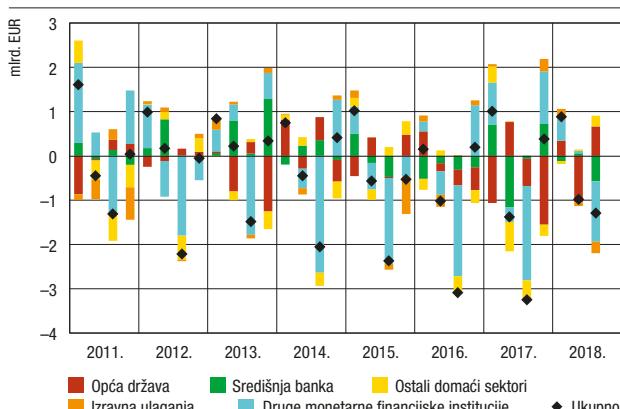
Slika 62. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Napomena: Podaci zaključno s krajem srpnja 2018.

Izvor: HNB

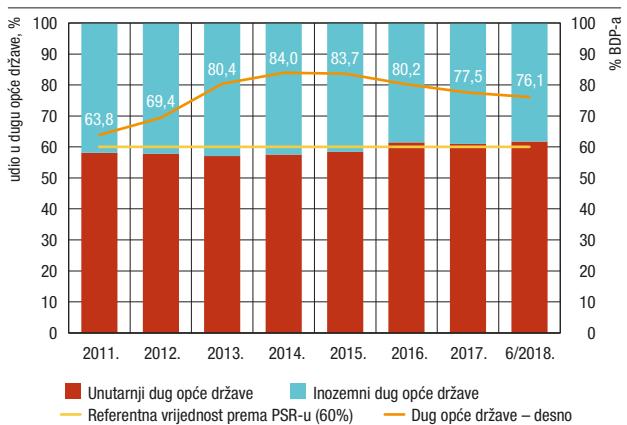
Slika 60. Transakcije neto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu. Podaci za treće tromjesečje 2018. odnose se na srpanj.

Izvor: HNB

Slika 63. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države

prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I.-III. 2017.	I.-III. 2018.
Ukupni prihodi	37.877	38.531
Izravni porezi	5.627	5.733
Neizravni porezi	14.399	15.100
Socijalni doprinosi	10.316	11.012
Ostalo	7.536	6.686
Ukupni rashodi	39.496	40.139
Socijalne naknade	14.235	14.521
Subvencije	1.972	1.828
Kamate	2.341	2.284
Naknade zaposlenicima	9.759	10.360
Intermedijarna potrošnja	6.288	6.221
Investicije	2.714	1.740
Ostalo	2.188	3.185
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-1.619	-1.608

Izvor: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države

prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I.-VI. 2017.	I.-VI. 2018.
1. Prihodi	78.021	82.093
2. Prodaja nefinancijske imovine	646	545
3. Rashodi	75.249	77.368
4. Nabava nefinancijske imovine	3.355	3.450
5. Neto zaduživanje (1+2-3-4)	64	1.819

Izvor: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države

u milijunima kuna

	I.-VI. 2017.	I.-VI. 2018.
Ukupna promjena duga	-1.558	761
Promjena unutarnjeg duga	2.931	2.559
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	1.515	-367
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	2.364	1.966
– Krediti	-907	983
Promjena inozemnog duga	-4.489	-1.798
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	144	-126
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-3.827	1.238
– Krediti	-806	-2.910

Dodatak:

Promjena ukupno izdanih jamstava	-461	-552
----------------------------------	------	------

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BEA	– Ured SAD-a za ekonomske analize (engl. <i>U. S. Bureau of Economic Analysis</i>)
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BZ	– blagajnički zapisi
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
d. n.	– drugdje nespomenuto
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomski i monetarni unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FISIM	– posredno mjerene naknade za uslugu finansijskog posredovanja
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija nafta d.d.
ind.	– industrijski
IPC	– indeks potrošačkih cijena
JTR	– jedinični troškovi rada
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NDA	– neto domaća aktiva
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost

potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Produce Price Index</i>)
PSR	– Pakt o stabilnosti i rastu
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržiste novca Zagreb
tr.	– tromjeseče
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
CNY	– juan renminbi
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CY	– Cipar
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
EE	– Estonija
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Madžarska
IE	– Irska
IT	– Italija
LT	– Litva
LV	– Letonija
MT	– Malta
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SK	– Slovačka

Znakovi

- nema pojave
- ne raspolaze se podatkom
- 0 podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere

- ∅ – prosjek
- a, b, c,... – oznaka za napomenu ispod tablice i slike
- * – ispravljen podatak
- () – nepotpun, nedovoljno provjerен podatak